МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

ГАЛИЦЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

Науковий журнал

Виходить 6 разів у рік
Заснований у січні 2004 р.

№ 4 (47) 2014

Тернопіль
2014

Засновник і видавець:
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Реєстраційний номер ISSN 2409-8892

Затверджено постановою президії ВАК України як фахове (наукове) видання від 16.12.2009, №1-05/6.

Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 17319 – 6089 ПР від 19.08.2010 р.

Рекомендовано до друку вченою радою Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.
Протокол № 11 від 18 листопада 2014 р.

Редакційна колегія:
Р.М. Рогатинський (головний редактор), Р.В. Федорович (заст. головного редактора), Б.А. Оксентюк (відповідальний секретар), В.А. Андрійчук, Б.М. Андрушків, З.Ф. Бриндзя, В.М. Вовк, В.І. Гринчуцький, З.В. Гуцайлюк, П.Д. Дудкін, Н.Б. Кирич, В.В. Козюк, Т.М. Королюк, С.А. Лупенко, О.І. Павликівська, О.В. Панухник, І.Р. Плавуцька, М.І. Рудакевич, С.Б. Семенюк, М.М. Шкільняк.

Адреса редакції: 46001, Тернопіль, вул. Руська, 56.
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя.
Телефони: (097) 462 00 40
E-mail: gal.economy@ukr.net

Усі права захищені. Передрук і переклади дозволяються лише зі згоди автора та редакції.

Редакція не завжди поділяє думку автора й не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/228

Редактори *Є.І. Гриценко*, *І.Р. Плавуцька*
Коректор *М.Д. Радик*
Комп'ютерне макетування *Б.Ю. Капаціла*

© Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2014

З М І С Т

Економіка та управління національним господарством

Євгенія МАКАЗАН, Наталія ТИШИК, Ксенія БЕСЕДІНА. Формування механізму оцінювання системи управління якістю при забезпеченні конкурентних переваг ПАТ «ЗАЗ»…… 5

Валентина МАРТИНЕНКО. Місце та роль глобалізаційних факторів у теорії економічної безпеки держави…….. 12

Олесь МАЦЬКІВ. Трансформація технологічної структури промисловості Львова в контексті метрополізації…… 21

Юлія МЕЛЕНЧУК. Сучасний стан та тенденції розвитку машинобудівної галузі України…… 28

Ніна МЯЛО, Сергій ВОЙТКО. Особливості експорту сільськогосподарської продукції України в умовах євроінтеграції…… 34

Марина ПАНЬКО. Моніторинг економічних показників структури економіки регіону та шляхи їх покращення…….. 40

Тетяна ЧЕРНИЧКО, Мирослава СТЕГУРА. Оцінювання стану системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні…... 48

Загальні проблеми економіки та суб'єктів господарювання

Богдан АНДРУШКІВ, Наталія КИРИЧ, Ольга ПОГАЙДАК. Гібридна війна як метод реалізації агресивних планів..…… 57

Віра БРАТЮК. Сучасні аспекти й завдання страхового менеджменту…….. 69

Юрій ГАЙДА. Збереження лісових генетичних ресурсів як необхідна умова сталого лісового менеджменту…… 76

Володимир ГЕВКО. Оцінювання проектів формування та розвитку інформаційного забезпечення взаємовідносин із клієнтами…… 83

Ліліана ГОРАЛЬ. Концептуальні засади трансформації організаційної структури вертикально-інтегрованої компанії…….. 90

Олександр МОСІН. Практичні рекомендації щодо вимірювання нетехнологічного інноваційного потенціалу машинобудівного підприємства…….. 96

Iryna SEREDYNSKA, Vira SEREDYNSKA, Roman FEDOROVYCH. The use of key performance indicators in strategic management of an enterprise…… 103

Наталія СЛОБОДЯН. Парадигма удосконалення управління соціогуманітарною компонентою господарської діяльності підприємства..…….. 116

Ірина ХИМИЧ, Наталія ГАРМАТІЙ. Вплив інновацій на прибутковість підприємств машинобудівної галузі та прогнозування показників сучасним інструментарієм…… 122

Фінансово-обліково-аналітичні аспекти

Надія ГОЛДА, Оксана МІЩУК. Сучасні підходи до залучення інвестицій …… 133

Наталія КРАВЧУК, Сергій СПІВАК. Удосконалення методики обліку витрат на відновлення засобів праці у цукровій промисловості……... 139
Назар МОРОЗ. Поняття синдикативного кредиту в сучасній науковій думці……..... 148

Маркетингові технології підприємств у сучасному науково-технічному середовищі

Тетяна БОРИСОВА. Маркетизація як вектор розвитку сфери права, адвокасі та політики в контексті національного досвіду……..……..... 157
Валентина ВОРОБЕЦЬ. Маркетингові технології промислових підприємств, їх особливості…. 170
Світлана ШПИЛИК. Інформаційна війна, пропаганда та pr: такі схожі й такі різні**…**…… 178

Наші автори**.....** 189

Мартиненко В. Місце та роль глобалізаційних факторів у теорії економічної безпеки держави / Валентина Мартиненко // Галицький економічний вісник — Тернопіль : ТНТУ, 2014. — Том 47. — № 4. — С. 12-20. — (Економіка та управління національним господарством).

УДК 33(477)+316.32

Валентина МАРТИНЕНКО

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ФАКТОРІВ У ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Резюме. *В умовах впливу глобалізації, як вищої форми інтернаціоналізації світового господарства та процесу, що спонукає зростання взаємозалежності країн світу, основними факторами впливу на економічну безпеку національної економіки виступають глобалізаційні виклики, загрози та ризики, які систематизовано автором. Основними глобалізаційними факторами економічної безпеки України запропоновано вплив світової валютної системи, вплив зовнішньоторговельних відносин, вплив міжнародного руху капіталів, вплив кон'юнктури міжнародного ринку цінних паперів. Узагальнено визначення понять «виклики», «загрози», «ризики» глобалізації та побудовано ієрархічний ланцюг їх співвідношень щодо впливу на економічну безпеку держави.*

Ключові слова: *економічна безпека держави, фактор впливу, виклик, загроза, ризик, глобалізація.*

Valentyna MARTYNENKO

PLACE AND ROLE OF GLOBALIZATION FACTORS IN THE THEORY OF THE STATE ECONOMIC SECURITY

Summary. *In the conditions of globalization, as the highest form of internationalization of the world economy and the process that leads to growing interdependence of the world country, the main factors influencing the state economic security are the globalization challenges, threats and risks which classification was carried out by the author. In the article were suggested the following main globalization factors of the state economic security: the impact of the global monetary system, indicators: the exchange rate of U.S. dollar, Euro and Russian Ruble; the impact of the foreign trade relations, indicators: export (% of GDP), import (% of GDP), net export (% of GDP); impact of international capital movements, indicators: foreign direct investment in Ukraine (in % to GDP), foreign direct investments from Ukraine (in % to GDP), gross external debt per capital, foreign bank capital (in % to the total bank capital); influence of the international securities market conditions, indicators: FTSE Index 100, RTS Index. The author identified only indicators with published statistics. These indicators will be used for quantitative estimation of the impact of globalization on the state economic security. It is proved that globalization factors can influence the level of the state economic security both positively and negatively. Consequences of globalization should be taken into account in the implementation of the government policy and the development of socio-economic development of Ukraine. Generalization of the definitions: «challenges», «threats», and «risks» of globalization was proposed, and a hierarchical chain of their relations concerning the impact on the state economic security was built.*

Key words: *the state economic security, the factor of influence, challenge, threat, risk, globalization.*

Постановка проблеми. Починаючи з другої половини XX ст., тенденції до поглиблення процесів глобалізації світового господарства набули вирішального значення, у зв'язку з чим економічний розвиток, як і конкурентоспроможність будь-якої країни, стали напряму залежати від ступеня її входження в сучасне світове господарство та пошуку свого місця в процесах глобалізації. На стан економічної безпеки держави глобалізація може впливати як позитивно, так і негативно. Для прийняття рішення щодо позитивного або негативного впливу глобалізації на стан

економічної безпеки держави необхідно провести детальне оцінювання з виокремленням найбільш значущих факторів у кожному конкретному випадку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням впливу процесів глобалізації на стан економічної безпеки держави присвячено праці багатьох науковців, зокрема Д. Буркальцевої [1], З. Варналія [2], Ю. Дудки [3], М. Зубок [4] та ін. Проте місцю та ролі факторів глобалізації в теорії економічної безпеки держави приділено недостатньо уваги, що зумовлює вибір теми та мети дослідження.

Мета статті полягає у дослідженні місця та ролі факторів глобалізації, а також в обґрунтуванні взаємозв'язку між викликами, загрозами та ризиками глобалізації в теорії економічної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу. Всі глобалізаційні загрози економічній безпеці України (як внутрішні, так і зовнішні) негативно впливають на соціально-економічний розвиток нашої держави та на підвищення її геополітичного статусу, позиціонування у світовому суспільстві. Основні глобалізаційні загрози економічній безпеці України систематизуємо на рис.1.

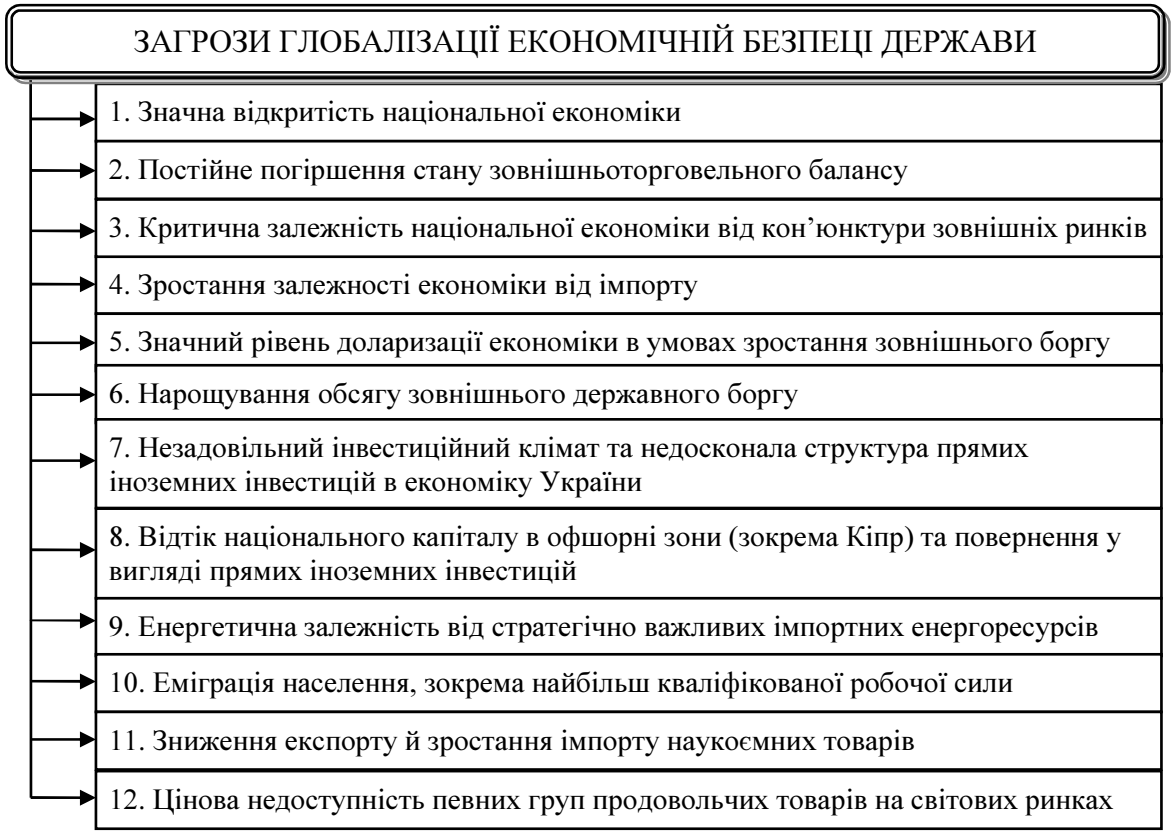

Рисунок 1. Загрози глобалізації економічній безпеці України

Figure 1. The threat of globalization to the economic security of Ukraine

Безумовно, запропонований перелік не є вичерпним і потребує доповнення, причому розширення можливо здійснити, провівши додатковий аналіз якісних параметрів та ознак глобалізації. Досліджуючи глобалізаційні загрози економічній безпеці держави, слід враховувати, що певне явище, яке для однієї країни є загрозою, для іншої країни або міждержавного об'єднання буде сильною стороною. Також

загроза може стати (або розглядатися) сильною стороною або перспективною можливістю для об'єкта дослідження за інших однакових умов. Тут мають місце ризики зміцнення економічної безпеки держави, які також супроводжуються глобалізаційними процесами.

Під поняттям «ризик зміцнення економічної безпеки держави» В. Манілов розуміє існування або можливість виникнення небезпечної ситуації, за якої формуються передумови (накопичується потенціал) протидії реалізації національних цінностей, інтересів та цілей забезпечення економічної безпеки держави в умовах невизначеності, випадковості та конфліктності [5]. Ми погоджуємося з думкою В. Манілова і вважаємо, що ризики зміцнення економічної безпеки України, з урахуванням впливу глобалізації, перш за все, виникають у зв'язку з тим, що державна економічна політика базується на гіпотезі постійного й тривалого економічного зростання та не розрахована на вірогідність різкого економічного спаду. До ризиків зміцнення економічної безпеки держави, які пов'язані з неефективністю державної економічної політики щодо пом'якшення впливів глобалізації, доцільно віднести такі (рис.2).

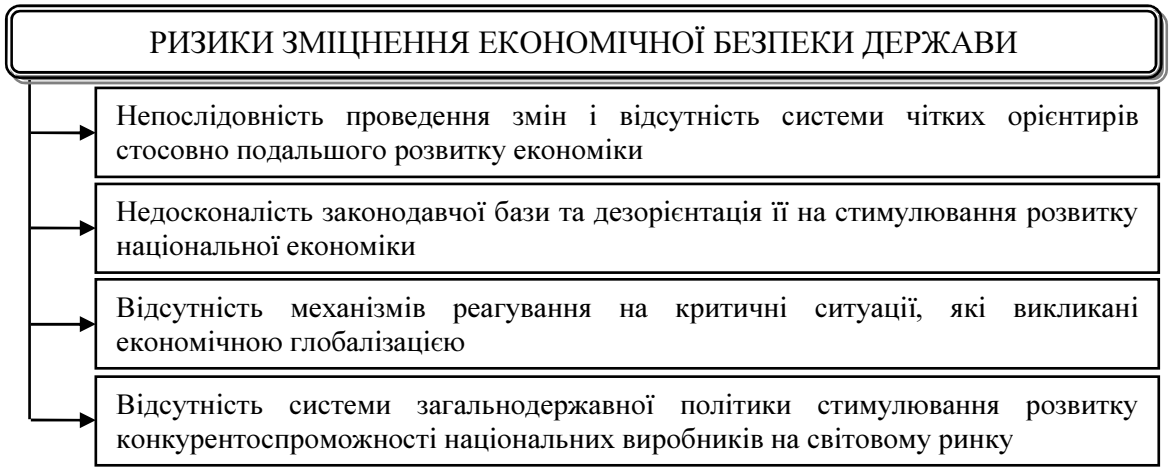

Рисунок 2. Ризики зміцнення економічної безпеки держави, пов'язані з неефективністю державної економічної політики під впливом глобалізації

Figure 2. The risks of strengthening the state economic security associated with inefficiency of the state economic policy under the influence of globalization

Варто зазначити, що ідентифікація глобалізаційних ризиків для кожної складової економічної безпеки держави поглиблює теоретичні дослідження щодо її зміцнення. Проте оцінювання стану й рівня економічної безпеки України доцільно розпочинати з кількісного аналізу. Це можливо лише після ідентифікації основних глобалізаційних факторів впливу на економічну безпеку.

Глобалізаційний фактор впливу на економічну безпеку держави – це явище або процес, яке виникає при інтегруванні країни в світовий фінансовий простір, світові чи міждержавні ринки, в результаті відкритості національної економіки, при реалізації різних видів міжнародної економічної політики та здійсненні зовнішньоекономічної діяльності тощо. Глобалізаційні фактори чинять безпосередній або опосередкований, позитивний чи негативний, прямий або обернений вплив на стан економічної безпеки держави та рівень її зміцнення.

Аналіз Методичних рекомендацій розрахунку щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [6] та методичних основ розрахунку KOF Index of

Globalization у 2013 році [7] дозволяє до основних глобалізаційних факторів впливу на економічну безпеку України віднести чисельні, багатовекторні фактори (рис.3).

Дуже важливим фактором є вплив концентрації економічних, виробничих, фінансових, інтелектуальних, інноваційних ресурсів у геополітичних ядрах, де зосереджені потужні ТНК. Проте за браком доступу до статистичних даних неможливо здійснити його кількісний аналіз. На рис.3 виокремлено лише ті фактори, про які є опубліковані статистичні дані, оскільки доцільно провести кількісне оцінювання впливу даних факторів на стан економічної безпеки держави в подальших дослідженнях.

З рис.3 бачимо, що кожен з глобалізаційних факторів впливу характеризується відповідними кількісними показниками. Фактор впливу світової валютної системи поєднує такі показники, як середньорічні офіційні курси долара США, євро та російського рубля до української гривні, а також відношення золотовалютних резервів НБУ до ВВП, %.

Курс долара США є важливим чинником глобалізації, оскільки участь у розрахунках на світовому валютному ринку долара в США становить понад 80%, у накопиченій масі міжнародних боргових паперів, позик і депозитів, процентних деривативів – 35–40%, у міжнародних розрахунках за товари в Європейському Союзі – 30–40%, в Азії – 50–90%, у валютних резервах – приблизно 60% [8].

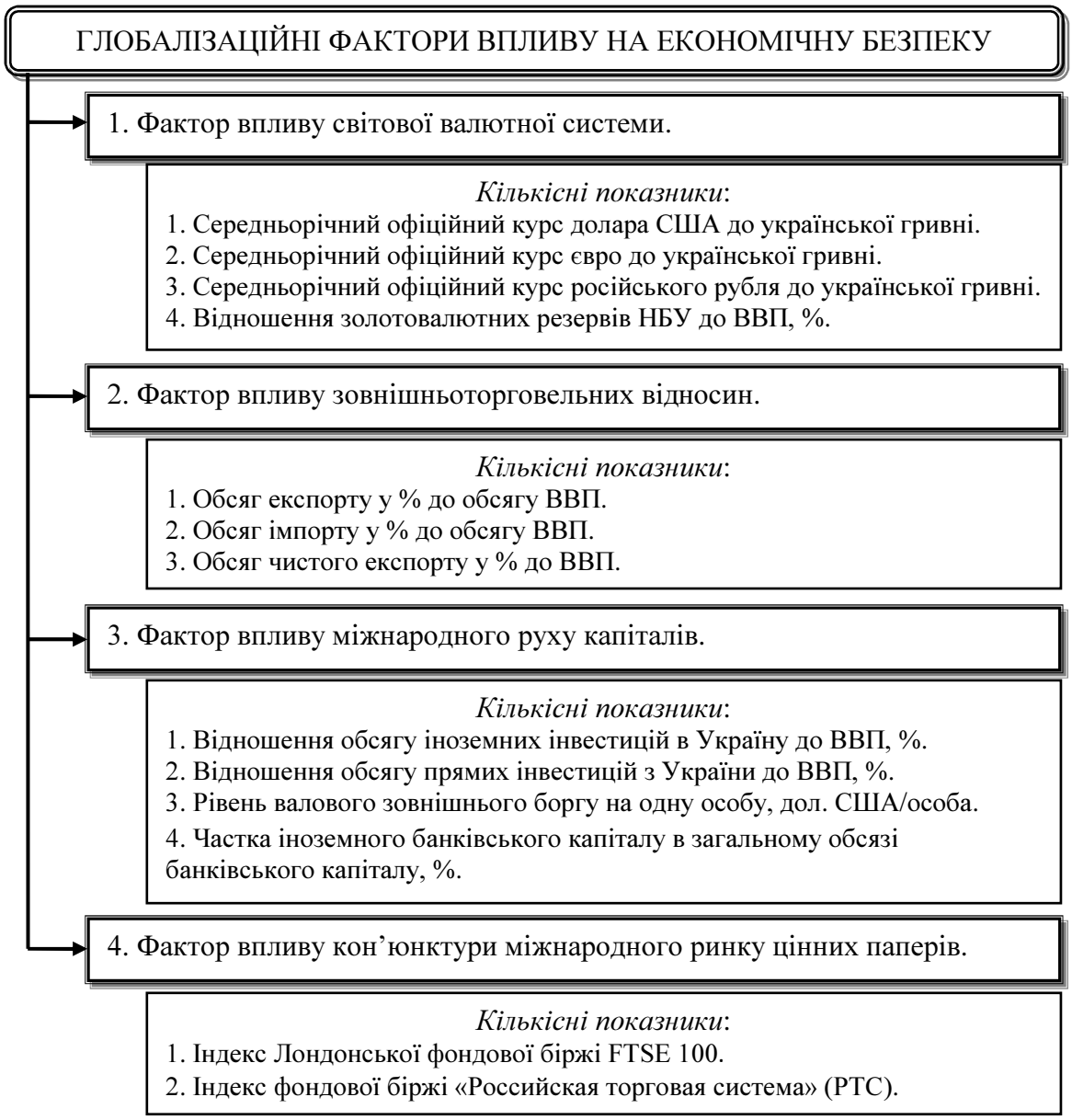

Рисунок 3. Систематизація глобалізаційних факторів впливу на економічну безпеку держави

Figure 3. Systematization of globalization factors influencing the state economic security

Частка долара США у кошику валют СПЗ складає 41,9% з січня 2011 до 2015 року (відповідно, євро – 37,4%, японська єна – 9,4%, британський фунт стерлінгів – 11,3%) [9]. Другою резервною валютою після долара США є євро, частка якої у глобальних фінансових розрахунках становить 25–30%. На нашу думку, курс російського рубля є глобалізаційним фактором впливу на економічну безпеку України, оскільки Росія є найбільшим торговельним партнером (на кінець 2012 року понад 25,6% експорту товарів і послуг та 32,4% імпорту) [10]. Макроекономічна політика НБУ щодо управління золотовалютними резервами, у першу чергу, спрямовується на здійснення міжнародних розрахунків країни та утримання курсу національної грошової одиниці від девальвації.

Щодо фактора впливу зовнішньоторговельних відносин на стан економічної безпеки України, то тут провідну роль відіграє торговельний баланс. Тому кількісними

показниками цього чинника визначено відношення обсягу експорту до ВВП, %; відношення обсягу імпорту до ВВП, %; обсяг чистого експорту у % до ВВП, порівняльна динаміка яких показує ефективність зовнішньоторговельних відносин нашої держави.

Для оцінювання впливу на рівень економічної безпеки держави такого глобалізаційного фактору, як міжнародний рух капіталів, пропонуємо взяти 4 показники, що широко використовуються в міжнародних порівняннях, зокрема обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну у % до ВВП, обсягу прямих інвестицій з України у % до ВВП, рівень валового зовнішнього боргу на одну особу, дол. США/особа, частка іноземного банківського капіталу в загальному обсязі банківського капіталу, %.

Для проведення кількісного аналізу впливу кон'юнктури міжнародного ринку цінних паперів на економічну безпеку України пропонується задіяти 2 показники – індекс Лондонської фондової біржі FTSE 100 та індекс фондової біржі «Российская торговая система» (РТС). Перший показник взято у зв'язку з тим, що українськими підприємствами було проведено всього 25 первинних розміщень акцій (IPO) та 2 вторинних (SPO) на міжнародних фондових біржах (причому перше IPO було здійснено у 2005 році), серед яких більше половини, а саме 14 операцій, відбулося на Лондонській фондовій біржі [11]. Це дає підстави вважати, що волатильність біржового індексу Лондонської фондової біржі впливає на стан економічної безпеки як підприємств, які провели в ній лістинг та розмістили акції, так і, відповідно, на стан економічної безпеки України, оскільки це – одні з найбільших підприємств країни. Адже станом на 25.07.2012 сукупний обсяг залученого капіталу українськими підприємствами через IPO і SPO склав близько 2,6 млрд. дол. США [11].

Індекс РТС є біржовим індексом найбільшої фондової біржі Росії. Було встановлено, що він тісно корелює з індексом найбільшої фондової біржі України – індексом ПФТС (рис.4). Для статистичного аналізу взято значення індексів РТС і ПФТС станом на закриття останньої біржової сесії року за період 1997–2012 рр. на основі відомих даних [12; 13].

Таким чином, ході дослідження теоретичних аспектів впливу глобалізації на економічну безпеку держави було узагальнено сутність і предметну площину таких понять, як «виклики глобалізації економічній безпеці держави», «глобалізаційні ризики зміцнення економічної безпеки держави» та «загрози глобалізації економічній безпеці держави». Класифіковано та систематизовано виклики, ризики та загрози впливу глобалізації на економічну безпеку держави.

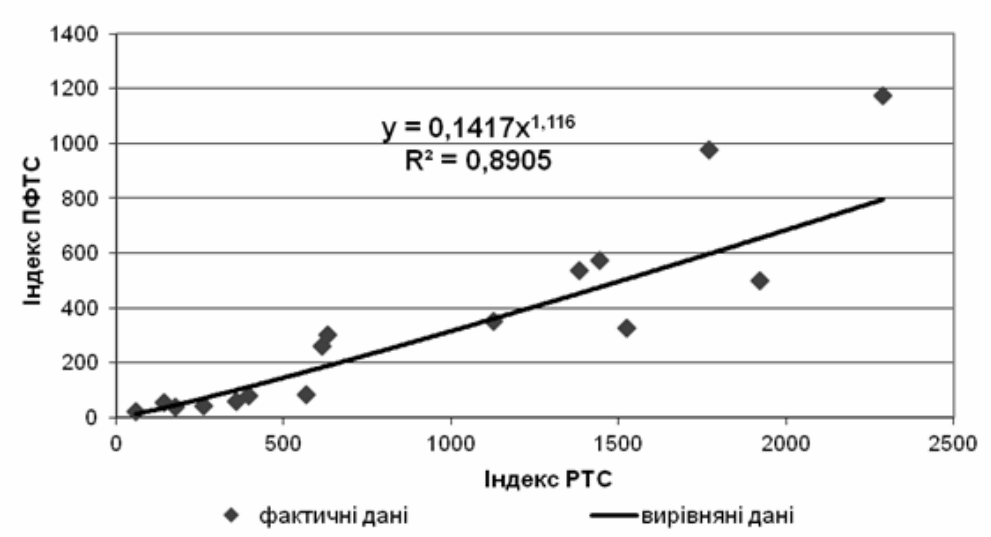

Рисунок 4. Залежність між біржовими індексами РТС і ПФТС за 1997–2012 рр.

Figure 4. The relationship between stock market indexes RTS and PFTS of 1997–2012

Наступним кроком теоретичного дослідження впливу глобалізації на економічну безпеку держави доцільно визначити взаємозв'язок та ієрархію співвідношень між викликами, ризиками глобалізації та глобалізаційними загрозами економічній безпеці. Варто зазначити, що виклики глобалізації є об'єктивними явищами, які існують постійно й визначають модель поведінки всіх країн на міжнародному та світовому рівнях. Глобалізаційні ризики як наслідки дії викликів, причому ці дії можуть безпосередньо впливати як негативно, так і позитивно на стан економічної безпеки за тих чи інших умов. Загрози розглядаються лише відносно економічної безпеки та національного суверенітету окремо взятої країни й носять переважно суб'єктивний характер. Кількісний вплив факторів глобалізації виявляється в ході статистичного оцінювання відповідних показників. На рис.5 наведено ієрархічний ланцюг у співвідношенні основних понять, які беруться за основу при дослідженні даної теми.

На основі рис.5 можна ідентифікувати фактори глобалізаційного впливу на економічну безпеку держави, які доцільно розглядати у контексті їх позитивного або негативного впливу на рівень розвитку національної економіки та стан її економічної безпеки. Зрозуміло, що один і той самий фактор може впливати як позитивно, так і негативно, залежно від обставин та періоду. При цьому фактори негативного впливу необхідно аналізувати згідно з ієрархічним ланцюгом «виклики-ризики-загрози» глобалізації. Наприклад, до викликів глобалізації економічній безпеці України, як і інших країн світу, відносимо світову фінансову кризу та членство в СОТ, а ризиком глобалізації – загострення конкуренції на міжнародних ринках товарів і послуг, глобалізаційна загроза виникає при здійсненні зовнішньоторговельних операцій, а його безпосередню дію на кінцевий результат для України (її кількісне вираження) можна розглядати як зростання або зниження обсягів імпорту, експорту, ВВП тощо.

Значним викликом глобалізації є дефіцит ресурсів для розширеного відтворення. Одним із стратегічних ресурсів є енергоносії, зокрема природний газ. Глобалізаційним ризиком економічній безпеці України є енергетична залежність від постачання природного газу з Російської Федерації. Загроза глобалізації полягає в існуванні ймовірності припинення поставок та штрафних санкцій згідно з існуючими

контрактами. Фактором безпосереднього впливу на економічну безпеку України можна визначити ціну природного газу, яка є однією з найвищих у Європі.

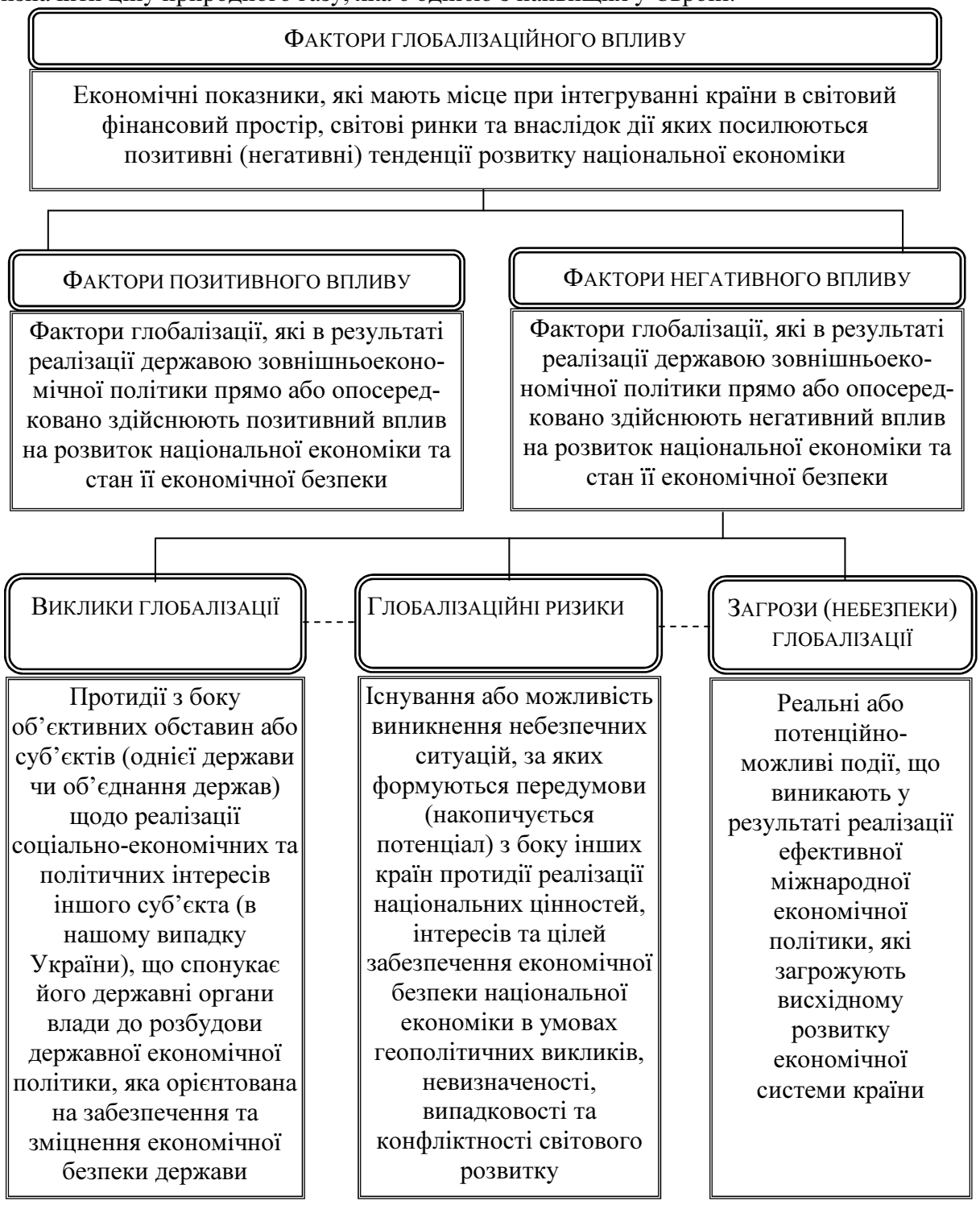

Рисунок 5. Ієрархічний ланцюг факторів глобалізаційного впливу на економічну безпеку держави [14, с.7]

Figure 5. Hierarchical chain of globalization factors influencing the state economic security [14, p.7]

Глобалізація світового суспільства має для України як негативні, так і позитивні наслідки. Вплив глобалізаційних процесів має бути врахований при

опрацюванні й реалізації державної політики та стратегії соціально-економічного розвитку України на середньо- і довготривалу перспективу. Враховувати стихійні впливи глобалізації на національну економіку всіх країн необхідно, тому що країни, які не зможуть до них пристосуватися, врешті-решт, не тільки значно відстануть від розвинених держав, але й загублять свою політичну та економічну незалежність.

Висновки. Уряду України вкрай необхідно розробити ефективні стратегічні пріоритети зміцнення економічної безпеки держави з урахуванням впливу глобалізації. Такі пріоритети повинні забезпечувати стан національної економіки, при якому: досягатиметься економічна незалежність та стійкість від внутрішніх і зовнішніх загроз; реалізовуватиметься захист економічних інтересів України на внутрішньому та зовнішньому ринках незалежно від зміни її стратегічних цілей. Пропозиціям щодо розроблення стратегічних пріоритетів зміцнення економічної безпеки в умовах впливу глобалізації буде присвячено наше подальше дослідження.

Conclusions. For Ukrainian government it is extremely necessary to develop effective strategic priorities of strengthening the state economic security, taking into account the impact of globalization. These priorities should provide the national economy, in a sense of achieving economic independence and stability of internal and external threats; realizing protection of economic interests of Ukraine on the domestic and foreign markets, regardless the changes in its strategic goals. Further research will be dedicated to proposals for the development of strategic priorities of strengthening economic security in terms of the impact of globalization.

Використана література

1. Буркальцева, Д.Д. Проблеми забезпечення економічної безпеки України в умовах світової кризи [Текст] / Д.Д. Буркальцева // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Економіка. – 2011. – Вип. 124–125. – С.81–84.
2. Варналій, З.С. Світовий дохід як критерій забезпечення економічної безпеки держави [Текст] / З.С. Варналій, Л.А. Яремко // Економічна теорія. – 2006. – №4. – С.77–88.
3. Дудка, Ю.П. Парадигма економічної глобалізації та її значення у формуванні концептуальної матриці економічної безпеки [Текст] / Ю.П. Дудка // Економічний простір. – 2009. – №22/1. – С.45–57.
4. Зубок, М.І. Глобалізаційні виклики фінансовій безпеці [Текст] / М.І. Зубок // Фінанси, облік і аудит. – 2012. – №19. – С.81–91.
5. Манилов, В. Исследование проблем национальной безопасности: вопросы методологи [Текст] / В. Манилов // Военная мысль. – 1995. – №5. – С.9–18.
6. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України // Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/file/link/222830/file/1277.TIF.
7. Офіційний сайт «KOF Index of Globalization» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://globalization.kof.ethz.ch/
8. Прогноз розвитку світової валютної системи до 2015 року // Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/097.htm.
9. Currency Amounts in New Special Drawing Rights (SDR) Basket [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.imf.org/external/np/tre/sdr/sdrbasket.htm.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua.
11. IPO календарь // Фондовый рынок fixygen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fixygen.ua/calendar/ipo.
12. Индекс ПФТС: архив значений, экспорт в Excel, построение графиков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://investfunds.ua/markets/indicators/indekspfts/?f_s%5Bidx%5D=0&f_s%5Bsdate%5D=25.12.1997&f_s%5Bedate%5D=31.12.2011.
13. История значений индекса РТС по дням [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rts.ru/ru/index/stat/dailyhistory.html?code=RTSI.
14. Мартиненко, В.В. Зміцнення економічної безпеки національної економіки в умовах впливу глобалізації: автореферат ... канд. екон. наук, спец.: 08.00.03 – економіка та упр. нац. Господарством

[Текст] / В. В. Мартиненко. – К.: Акад. муніцип. упр., 2014. – 20 с.

Отримано 3.02.2015